

Eysturkommuna,
Oyran 2,
512 Norðagøta

Argir hin 26. juli 2024
Málsnr.: 24/17693
Tykkara málsnr.:
Málsviðgeri: Rúna Hjelm

Góðkenning av ætlan hjá Eysturkommunu um útbygging av havnarlagi Undir Gøtueiði

Góðkenningin hevur heimild í § 21, stk. 1 og 2 í løgtingslóg nr. 59 frá 2005 um verju av havumhvørvinum við seinni broytingum.

1. Heimild

Sambært § 21, stk. 1 í lógini um verju av havumhvørvinum skulu verkætlanir á sjónum og fram við strondini, sum hava týðandi ávirkan á náttúru og umhvørvi, ikki setast í verk uttan góðkenning frá landsstýrismanninum. Góðkenningar sambært § 21, stk. 1 kunnu sambært stk. 2 ikki veitast, fyrr enn mett er um avleiðingarnar fyri náttúru og umhvørvi. Sambært stk. 3 kann landsstýrismaðurin taka avgerð um innihaldið í metingunum sambært stk. 2, og sambært stk. 4 kann landsstýrismaðurin taka avgerð um, hvørjar verkætlanir og virksemi skulu góðkennast sambært stk. 1. Hesar heimildir eru við skrivi frá Innlendismálaráðnum hin 12. oktober 2011 lagdar til Umhvørvisstovuna.

Málið byrjaði í 2019 við fleiri áhugapørtum. Í byrjanini var ætlanin at byggja út eitt 2.500 m langt økið Undir Gøtueiði, men við tíðini er verkætlanin vorðin ítøkilig við staðsetingini við Tjørnunes. Partarnir, sum í dag standa fyri verkætlanini, eru Eysturkommuna og 24.04.2023 P/F, sum er dótturfelag hjá P/F Varðanum. Tann 6. juni 2024 søktu partarnir Umhvørvisstovuna um loyvi til at gera havnarútbygging Undir Gøtueiði sambært lóg um Umhvørvisvernd og lóg um verju av havumhvørvinum. Viðfest umsóknini var dagförd umhvørvisárinsmeting fyri ætlaðu havnarútbyggingina.

Í umhvørvisárinsmetingini verður ávirkanin frá ætlaðu bygging av nýggjum havnarlagi Undir Gøtueiði lýst, eitt nú við serligum atliti at rekreativa økinum kring Kvørnina, ið liggur skamt frá Tjørnunesi í ein sunnan.

2. Umsókn og málsviðgerð

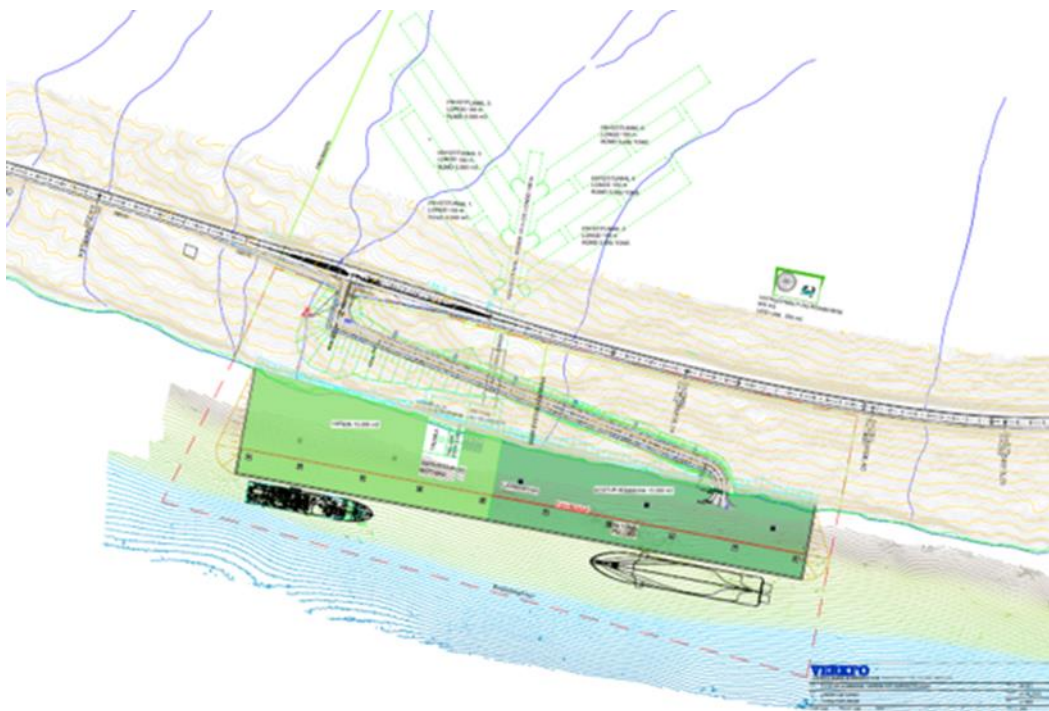
Fyrsta uppskotið um umhvørvisárinsmetingina fyri økið Undir Gøtueiði varð sent Umhvørvisstovuni 1. mai 2023. Síðani eru fleiri kanningar gjørdar eitt nú av botnviðurskiftum við havnarlagið Undir Gøtueiði, og móguligari ávirkan av øktari skipaferðslu á rekreativa økið kring Kvørnina. Umhvørvisstovan fekk dagførdu umhvørvisárinsmetingina við fylgiskjølum 6. juni 2024, og 7. juni 2024 varð umhvørvisárinsmetingin lögð til almenna hoyring á heimasíðuni hjá Umhvørvisstovuni. Tá freistin at koma við viðmerkingum var úti 19. juli 2024, hevði Umhvørvisstovan ongur viðmerkingar fingið.

Uppskot til góðkenning varð hin 25. júlí 2024 sent Eysturkommunu og 24.04.2023 P/F til hoyringar.

Eysturkommuna og 24.04.2023 P/F hövdu ongar viðmerkingar til uppskotið.

3. Lýsing av virkseminum og umhvørvisviðurskiftum

Ætlanin hjá 24.04.2023 P/F og Eysturkommunu snýr seg um at byggja tilsamans 30.000 m² stóra atløgubryggju norðanfyri bygdina Undir Gøtueiði. Bygt verður soleiðis, at býtið millum matrikul 334b og 334c í Syðrugøtu er 15.000 m² av havnarøki á hvørjum matrikli (sí mynd 1.).

Mynd 1. Staðseting av nýggjum havnarøki, norðanfyri bygdina Undir Gøtueiði

Í umhvørvisárinmetingini er verkætlanin og virkseimið lýst, og mett er um ta ávirkan á náttúru og umhvørvi, sum kann væntast av ætlanini, bæði í sambandi við bygging og rakstur.

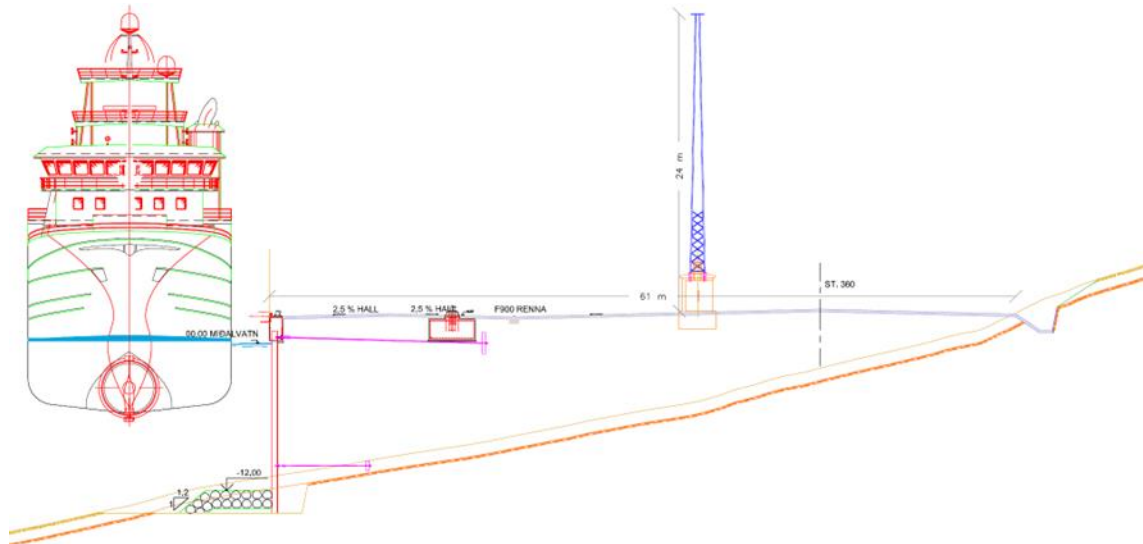
Eysturkommuna og 24.04.2023 P/F hava serstakar góðkenningar knýttar at hvør sínum matr. nr. Hendan góðkenningin hjá Eysturkommunu er knýtt at matr. nr. 334c.

3.1 Lýsing av virkseminum

Ætlanin hjá Eysturkommunu er at gera spurskai til vinnuvirksemi, meðan 24.04.2023 P/F ger spurskai og frystitunlar (sí mynd 2.). Dýpið á kaiini verður frá 12-15 m, og mett verður, at umleið 230.000 m³ av gróti fer til at byggja kaiina. Væntandi verða upp til 30 % av samlaðu víddini á havnarlagnum brúkt til bygningar.

Ætlanin er, at økið skal brúkast til vanligt havnarvirksemi so sum av- og áskipan av fiskavørum, vinnu- og brúksvørum, fiskivinnuvirksemi og vanligt vinnuvirksemi.

Økið er í byggisamtyktini hjá Eysturkommunu útlagt sum havnarøki, t.e. øki D.

Mynd 2. Prinsippvørskurður av bryggjuni Undir Gøtueiði

Í árinmetingini verður upplýst, at P/F Varðin, sum 24.04.2023 samstarvar við, manglar atløgupláss til skipini og pláss til atknýtt virkseimi. Sum er, verður trol og onnur útgerð lögð á goymslu í gomlum grótbrotum og aðrastaðni, har pláss er fyri tí. Eisini manglar Varðin frysti- og goymslupláss. Frystigoymslan hjá Varðanum Pelagic á Tvøroyri er ov lítil, og tí verður stórir partur av frysta fiskinum fluttur til goymslur í Evropa, áðrenn hann verður seldur.

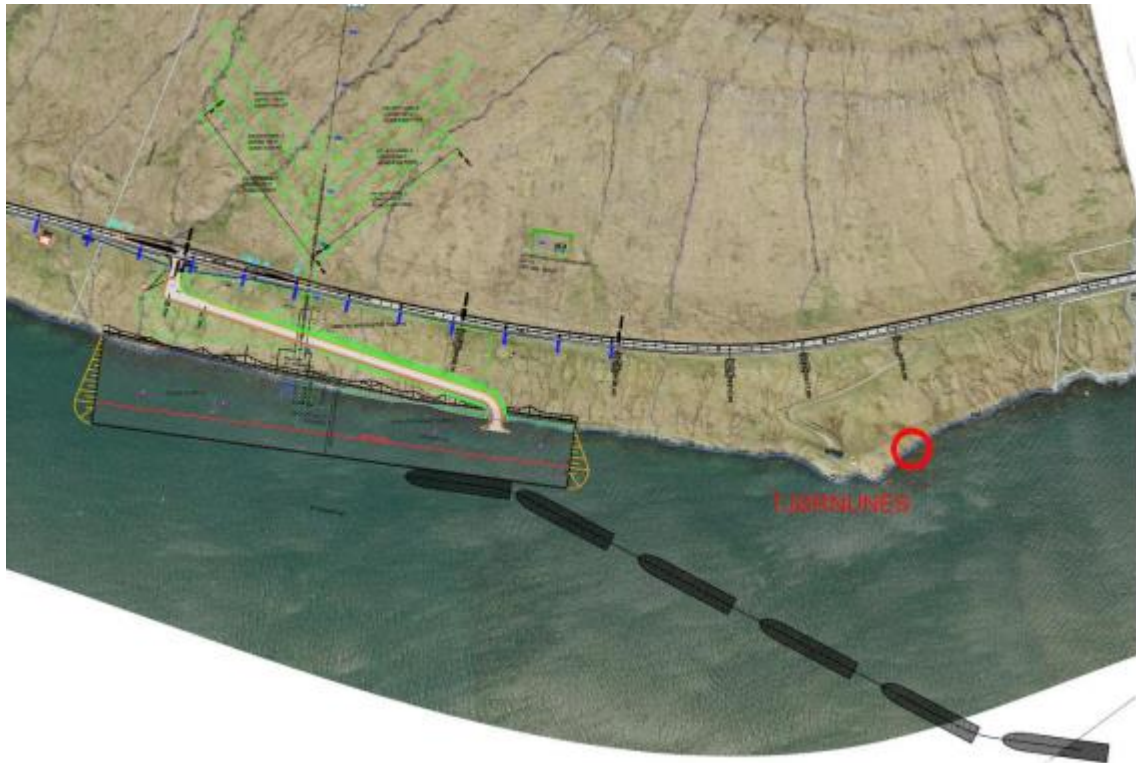
Orsakað av krøvum frá keyparum, verður stórir partur av frysta fiskinum fluttur aftur til Føroya, áðrenn hann verður seldur víðari. Tá verkætlanin er liðug, sleppur Varðin stórt sæð undan at flyta fiskin til goymslur í Evropa.

Eysturkommuna manglar økir til vinnustykkir og hevur tørv á atløgusíðu og kaiplássi til vinnuna í kommununi. Verandi kaiøki í Norðragøtu kann ikki víðkast uttan at størri íløgur verða gjørdar í nýggjan pí.

3.2 Búlendiskanning og alduávirkan frá skipum

Biofar hevur í Búlendiskanning dagfest 10. januar 2024 kannað havøkið við Tjørnunes, har nýggja havnarlagið Undir Gøtueiði eftir ætlan verður staðsett. Samanumtikið vísir kanningin, at tað ikki eru búlendir, sum verða mett sjáldsom fyri Føroyar ella nærumhvørvið í økinum, har havnarlagið verður lagt. Tó verður víst á, at økið kring Kvørnina beint sunnanvert Tjørnunes verður mett at vera vert at varðveita vegna vakurleika, rekreativt virði, og tí at onki samsvarandi øki er í nærumhvørvinum. Frástøðan frá nýggja havnarlagnum til rekreativa økið kring Kvørnina er umleið 200 m.

Umhvervisstovan hefur kravt, at áriníð á økið kring Kvørnina av øktum virksemi við nýggja havnarlagnum Undir Gøtueiði skal kannast nærri. Í notati, dagfest 16. mai 2024, hefur Biofar saman við Verkfo kannað alduávirkanina av skipaferðslu til og frá nýggja havnarlagnum á økið við Kvørnina. Siglingarmynstrið, tá skip leggja at við havnarlagið Undir Gøtueiði, er víst á mynd 3.

Mynd 3 Siglingarmynstur tá skip leggja at kai Undir Gøtueiði

Knud E. Hansen A/S hefur somuleiðis gjørt eitt notat, dagfest 3. mai 2024, har mett verður um, hvussu aldur frá skipum kunnu ávirka økið kring Kvørnina. Niðurstøðan í báðum notatumum vísa, at um mest loyvda ferð 4-5 míl fyri skip, sum sigla til og frá havnarlagnum Undir Gøtueiði, so verður alduávirkanin av øktu ferðsluni fram við Kvørnini ógvuliga avmarkað, og munandi minni enn aldur, sum náttúrliga stava frá vindi og veðri annars.

Í árinismetingi verður hægst loyvda ferð hjá skipum, sum leggja at við havnarlagið Undir Gøtueiði, ásett til 4 míl.

3.3 Djóralív í nærumhvørvinum

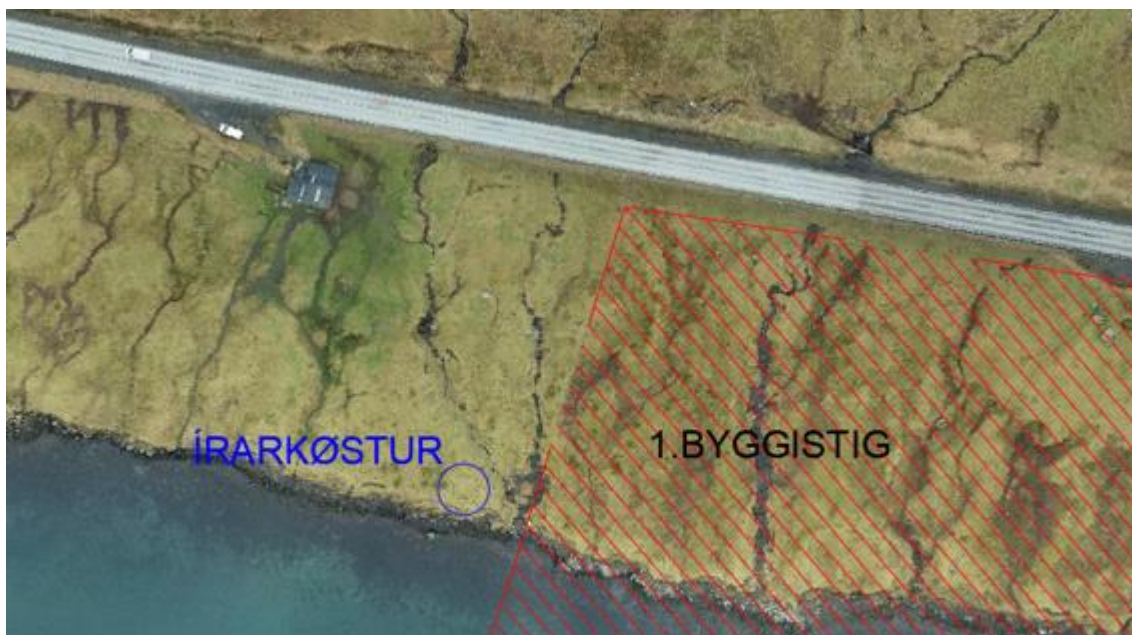
Kommunan hefur sett seg í samband við Tjóðsavnið við fyrispurningi um súgdjór í sjónum, fisk og fuglalív í økinum, har ætlanin er at byggja nýtt havnarlag Undir Gøtueiði. Tjóðsavnið hefur ongar upplýsingar um serstakt djóralív í økinum og metir, at tað er einki, ið bendir á, at økið hefur serligan týdning fyri súgdjór.

Karl A. Thomsen hefur gjørt eina kanning av økinum frá Tjørnunesi og uml. 1,5 km inn móti botninum á Skálafirði, fyri at kanna, um farvegur er eftir æðu- ella mäsareiðrum, men hann fann ongín tekin til fuglalív. Kanningin bleiv gjørd 8. desember 2021.

3.4 Fornminni

Beint norðanfyri havnarverkætlanina Undir Gøtueiði (1. byggistig) er fornminni nevnt Írakøstur (sí mynd 4). Ætlaða byggingin av havnarlagnum kemur ikki nærri enn 10 m frá fornminnunum.

Søvn Landsins hava onga viðmerking til ætlanina, ella krøv til, hvat skal gerast við lendið kring Írakøst.

Mynd 4. Staðseting av Írakøsti í mun til havnarverkætlanina Undir Gøtueiði

3.5 Plastdálking

Um plastleivdir eru í grótinum, sum verður nýtt til útfyllingina, sum t.d. frá Nonel leiðningum, verður flótisperra løgd út, fyri at forða fyri dálking. Nærri ásetingar um hetta eru í umhvørvisgóðkenningini.

4. Avgerð

Við stóði í umhvørvisárinsmetingini og øðrum samskipti við Eysturkommunu metir Umhvørvisstovan ikki, at sjáldsom náttúra á sjónum, á botni ella uppi á landi fer fyri skeytið, ella at virkseimið fer at hava skaðilig árin á fjørðin.

Umhvørvisstovan góðkennir tí ætlanina hjá Eysturkommunu at gera og reka nýtt havnarlag Undir Gøtueiði við hesum treytum.

4.1 Treytir

4.1.1 Góðkenningin er treytað av, at verkætlanin verður framd sum greitt er frá í umhvørvisárinsmetingini og øðrum samskipti millum Umhvørvisstovuna og Eysturkommunu.

4.1.2 Umframt hesa góðkenning skal virkseimið hjá Eysturkommunu í sambandi við útbygging av havnarlagnum Undir Gøtueiði hava umhvørvisgóðkenning sambært kap. 5 í løgtingslóg um umhvørvisvernd.

Í umhvørvisgóðkenningini verða settar treytir til virkseimið, eitt nú um mannagongdir fyri forðing, so leidningsleiddir ikki reka burtur, um innsavning og skráseting av leidningsleidvum, burturkast, óljóð o.a.

4.1.3 Henda góðkenning tekur ikki støðu til aðrar møguligar góðkenningar ella loyvi sambært aðrari lóggávu.

5. Kæruvegleiðing

Henda avgerð kann, sambært § 24 í løgtingslóg nr. 132 frá 10. juni 1993 um fyrisingarlóg, kærast til landsstýriskvinnuna í umhvørvismálum. Kæran skal sendast Umhvørvisstovuni, sum síðani sendir hana til Umhvørvismálaráðið við neyðugum skjølum.

Kærufreistin er fyra vikur frá tí degi, umhvørvisgóðkenningin er almannakunngjørd. Møgulig kæra skal vera Umhvørvisstovuni í hendi í seinasta lagi 30. august 2024.

Sigga Jacobsen, deildarleiðari

Rúna Hjelm, umhvørvisviðgeri